

EEN MOGELIJKE IDENTIFICATIE
VAN EEN GRAFSCHRIFTENVERZAMELING UIT VEURNE

We verwijzen naar het artikel in *Biekorf*, jrg. 101, maart 2005, pp. 86-87 waar correspondentie tussen de Veurnse stadsarchivaris Edmond Ronse en de Brugse *Société d'Emulation* (Genootschap voor Geschiedenis) gegeven wordt over de eventuele uitgave van een graf-schriftenverzameling. Het bedoelde handschrift met grafschriften van Veurne-Ambacht (dus niet alleen de stad Veurne, zie de geciteerde zinsnede op p. 87 bovenaan) zou best wel eens de handschriftelijke verzameling van grafschriften van Veurne en Veurne-Ambacht zijn, die nu het nr. 38 uitmaakt van het Fonds Merghelynck. (1) Deze verzameling in twee volumes met doorlopende nummering telt maar liefst 639 (sic) bladzijden. Merghelynck noemt het een '*précieux manuscrit*' en met zijn grote omvang en het feit dat het gewetensvol werd samengesteld (de auteurs vermelden de verschillen die ze aantreffen tussen andere handschriften) en dat ook bijkomende informatie over diverse families of lokaal-historische informatie gegeven wordt, lijkt een waardering '*zeer merkwaardig*' zeker op zijn plaats.

FM 38 is evenwel slechts een kopie van een origineel uit 1799 dat samengesteld werd door François-Ignace van de Meersch de Rosendaele (1750-1825) en Charles Augustin Josse Dacquet (2). De kopie werd rond 1850 gemaakt in opdracht van een van *Damme-Bernier*. Op dat ogenblik was het origineel in bezit van juffrouw Zénobie Vermeesch. (3) In 1896 behoorde het origineel toe aan Raphaël de Spot, provincieraadslid en schepen van Veurne (*Vade-mecum*, p. 136, noot 1). Zénobie Vermeesch was een dochter van Norbert Vermeesch en Maria Julia van der Meersch, dochter van de mede-originele-samensteller François Ignace van der Meersch. Waar dit origineel is, weten we niet, misschien nog in bet bezit van de familie de Spot zelf (Brussel?).

Merghelynck kocht de kopie na het overlijden van deze van *Damme-Bernier*. Het was niet het enige wat hij van deze overleden persoon kocht: hij kocht ook een lot charters en documenten, (4) die geïnventariseerd werden door kapitein van den Bemden (uit Gent) in FM 57 (*Vade-mecum*, p.236).

(1) A. MERGHELYNCK, *Vade-mecum pratique et utile de connaissances historiques et indicateur nobiliaire et patricien de ces contrées ...*, Doornik, 1896-1897.

(2) Wij menen dat de mede-samensteller eerder diens oudste broer Guillaume Déodat François d'Acquet is.

(3) En niet *Vermeersch* zoals Merghelynck verkeerdelijk schrijft in zijn voetnoot.

(4) Waar zijn deze ? in Museum Merghelynck te Ieper ?

Deze van Damme-Bernier had nog wel meer handschriften betreffende Veurne laten kopiëren: een verzameling genealogieën van families uit Belle, naar een origineel in 1851 in bezit van Joseph Charles Bieswal (FM 72, *Vade-mecum*, p. 263) en ook een verzameling genealogieën van families uit de stad en kasselrij Veurne, naar een origineel dat in 1896 in bezit was van Raphael de Spot, het al hoger vernoemde provincieraadslid en schepen van Veurne (FM 73, *Vade-mecum*, p. 263).

Wie was deze van Damme-Bernier? Het betreft Edouard Constant van Damme, geboren te Eeklo op 25 mei 1806 als zoon van de burgemeester. Hij was notaris te St.-Laureins tot 1842. Twee jaar ervoor had hij op 11 april 1840 Marie Jeanne Geneviève Bernier [d'Hongerswal] gehuwd uit Veurne. Maar zij overleed reeds in 1842, amper twee jaar later. Hij bleef blijkbaar toch nog een tijd te Veurne wonen: hij was rentenier/eigenaar en schepen te Veurne in 1846 en eerste schepen in 1848. In 1850 keerde hij terug naar Oost-Vlaanderen en vestigde hij zich te Gent. Hij was provincieraadslid voor Oost-Vlaanderen in 1858-1862. Hij was ook lid van de *Société d'Emulation* te Brugge. (5) Maar hij schonk ook een aantal van zijn documenten aan het stadsarchief van Veurne: in 1864 en 1865 twee afschriften van de historische kroniek van Veurne-Ambacht van Pauwel Heinderycx (Stadsarchief Veurne, nrs. 9 en 11). In nr. 11 lezen we op folio. 2: *Dezen boek behoort toe aen Van Damme=Bernier 1e schepen der stad Veurne 1848. Beschreven van blad 1 tot en met 341 [in een ander geschrift] Memorie. Den bovengemelden heer aen het archief der stad gejongd, den 28 9ber 1865.* En onlangs konden we nog aantonen dat hij ook een kopie van de genealogie Schinckelle, kopie gemaakt door Guillelmus Franciscus Dominicus van der Meulen schonk aan het stadsarchief. (6)

Edouard van Damme overleed in 1882. Men vindt een exemplaar van zijn bidprentje ingeplakt in de grafschriftenverzameling FM 38. Zijn boeken werden geveild te Gent op 18 oktober 1882 door J. Fobe en C. Vyt. (7)

(5) S. VRIELINCK en R. VAN EENOO, *IJveren voor Geschiedenis*, p. 163.

(6) P. DONCHE, 'Nog meer gegevens over kroniekschrijver Guillelmus Vandermeulen', in: *Biekorf*, jrg. 104, nr. 3, Brugge, 2004, pp. 254-256. P. DONCHE e.a., *Het Genealogisch-heraldisch Handschrift Schinckelle*, Kortemark-Handzame, 2004, 270 pp., uitgave n.a.v. het XXVIste Internationaal Congres voor Genealogische en Heraldische Wetenschappen (Brugge 6-11 september 2004), zie hoofdstuk V.

(7) F. VANDENHOLE, *Inventaris veulingscatalogi 1615-1914*, 2 dln., Gent, Rijksuniversiteit - Centrale Bibliotheek, 1987, nr. 5174.

Edmond Ronse (Veurne, 1816-1881) was stadsbibliothecaris en archivaris te Veurne sinds 1848. Hij kende ongetwijfeld Edouard van Damme, aangezien hij de twee hogergenoemde handschriften in 1864 en 1865 van hem mocht ontvangen voor zijn archief. Waarom zou Edouard van Damme dan ook niet op een bepaald ogenblik voorgesteld hebben dat zijn kopie van de omvangrijke grafschriftenverzameling van der Meersch-Dacquet niet zou uitgegeven worden? Zijn stadsgenoot Frans De Potter uit Gent, medeauteur met E. Ronse en P. Borre van de *Geschiedenis der Stad en Kastelnij Veurne* in 1873-1875, zat mee in het voorstel.

Heel relevant in dit verband is wat men leest op blz. 341 van het handschrift dat hij in 1865 schonk (SAV 11): *Op heden 14 augustus 1848 dit manuscrit gekogt ter mobelaire venditie van wijlen den heer Borgemeester Louis Augustin Ollivier te Veurne, door mij E. Van Damme Bernier alsdan eersten schepen der zelve stad, ten einde dit werk te laten afdrucken om alsoo de stad Veurne en Veurne ambagt, gediensstig te zijn.* [handtekening] *Van Damme-Bernier.* Toen al droomde hij ervan dat handschriften in zijn bezit in druk zouden uitgegeven worden. Wat ook in 1853-1854 gebeurde, zij het dat voor de uitgave van de Jaarboeken van Veurne en Veurne-Ambacht, Edmond Ronse nog wel vijf andere kopieën van Heinderycx' kroniek gebruikte. (8) Eenmaal de Jaarboeken in druk uitgegeven en zelf teruggekeerd naar Oost-Vlaanderen moet hij gedacht hebben dat hij zijn kopieën evengoed aan de stad Veurne kon schenken. Andere handschriften, zoals de grafschriften-verzameling en de genealogieënverzameling, hield hij echter bij en kwamen pas na zijn overlijden bij anderen terecht.

Het blijft weliswaar niet onmogelijk dat het alsnog de familie de Spot was die hun origineel van de grafschriftenverzameling wilden laten uitgeven door Ronse, maar we hebben geen bewezen contacten tussen de stadsarchivaris en de familie de Spot die dit plausibel zou maken.

Uiteindelijk kwam de kopie dus na van Damme-Berniers overlijden bij Arthur Merghelynck terecht. Deze voegde er nog *'de très nombreuses annotations de notre main'* aan toe. Waardoor de waarde alleen maar verhoogd werd.

Pieter Donche

(8) P. HEINDERYCX, *Jaerboeken van Veurne en Veurnambacht* (uitgegeven door EDMOND RONSE), 4 dln., Veurne, 1853-1854, p. ix.